

تحلیل علل عدم استمرار فناوری مدیریت تلفیقی آفات در گلخانه‌های استان البرز

آزاده احمدوند^۱، عنایت عباسی^۲ و همایون فرهادیان^۳

^۱ کارشناس ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، ^۲ استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس

یکی از رایج‌ترین راهبردهایی که برای نیل به اهداف کشاورزی پایدار به کار می‌رود، مدیریت تلفیقی آفات می‌باشد. طبق برنامه پنجم توسعه، کل سطح زیر کشت محصولات گلخانه‌ای (غیر از گل و گیاهان زینتی)، بایستی تا سال ۱۳۸۹ تحت پوشش مدیریت تلفیقی آفات درآمده باشند. علی‌رغم اظهارات و کوشش‌های مسؤولین دولتی جهت اشاعه فناوری مدیریت تلفیقی آفات، گلخانه‌داران پس از اجرای یک، دو یا نهایتاً سه ساله مدیریت تلفیقی آفات، تمایلی به ادامه‌ی اجرای آن ندارند؛ لذا، پژوهش حاضر دلایل گلخانه‌داران برای عدم استمرار فناوری مدیریت تلفیقی آفات را تحلیل می‌کند. نوع پژوهش حاضر کیفی می‌باشد و با شیوه مصاحبه انجام شده است. جامعه تحقیق شامل ۳۸ نفر از خیارکاران شهرستان‌های کرج، نظرآباد و هشتگرد می‌باشد. طبق نتایج تحقیق، گلخانه‌داران ۲۸ دلیل عمده برای عدم استمرار فناوری مدیریت تلفیقی آفات ذکر کرده‌اند که مهم‌ترین آن‌ها، "تحریم دولتی و عدم ورود نهاده‌های تولید"، "ناکافی بودن سوددهی برای تأمین هزینه زندگی خانوادگی" و "فقدان بازار مناسب و همیشگی برای محصولات ارگانیک" می‌باشد. برای سهولت در تفسیر اطلاعات، دلایل عدم استمرار فناوری مدیریت تلفیقی آفات در پنج عامل دسته‌بندی گردید که شامل عوامل اقتصادی، سیاسی، ویژگی‌های فناوری، نظر مصرف‌کنندگان به محصولات ارگانیک و ریسک و ابهام می‌باشد. در واقع، دلیل کشاورزان برای عدم پذیرش کشاورزی پایدار و فناوری‌های آن (از جمله IPM)، وجود تضادی ذاتی بین اهداف اقتصادی و اکولوژیکی آن می‌باشد. از آنجا که هزینه اجرای مدیریت تلفیقی آفات، معمولاً بیش از توانایی مالی گلخانه‌داران است، لذا پیشنهاد می‌شود که حمایت‌های اقتصادی دولت (نظیر اعطای وام و تسهیلات ویژه، تضمین خرید محصولات ارگانیک و غیره) از گلخانه‌داران مجری افزایش یابد.

واژگان کلیدی: عدم استمرار، مدیریت تلفیقی آفات، گلخانه